

М. Г. Шевченко,
аспірант кафедри фінансів, Національний університет біоресурсів
і природокоористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-5302-2772>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.7.182

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНО-МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ: СУБ'ЄКТНО-ОБ'ЄКТНА БАЗА ТА СУПЕРЕЧНОСТІ

M. Shevchenko,
Postgraduate student, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

FORMATION OF INSTITUTIONAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE TAXATION OF FOREST RESOURCES IN UKRAINE: SUBJECT AND OBJECT BASE AND CONTRADICTIONS

Визначено, що результативне залучення лісової складової природного багатства України у господарський обіг напряду пов'язане з наявністю сучасної системи оподаткування лісових ресурсів, яка забезпечить еквівалентний розподіл лісоресурсної ренти, котра виникає внаслідок дії природничих чинників при вирощуванні лісових культур, а також внаслідок уречевлених затрат держави та попередніх поколінь місцевих жителів при здійсненні лісогосподарських та лісоохоронних заходів. Встановлено, що ключовою складовою системи оподаткування лісових ресурсів виступає рентне регулювання спеціального лісокористування, яке передбачає встановлення ставок рентної плати за деревину, заготовлену в порядку рубок головного користування та здійснення інших лісогосподарських і лісоохоронних заходів, побічні лісові користування, другорядні лісові матеріали та використання корисних властивостей лісів. Дослідження показали, що тривалий період система оподаткування лісових ресурсів відзначалася надмірною спрощеністю та уніфікованістю набору інструментів, що не закладало комплексу стимулів стосовно підвищення рівня комплексності використання лісоресурсного потенціалу. Виявлено, що "вузьким місцем" оподаткування лісових ресурсів є великий варіаційний розрив між ставками рентної плати за велику та середню ділову деревину, що мотивує постійних лісокористувачів максимізувати заготівлю середньої ділової деревини через розширення площі прохідних та санітарних рубок з метою звуження бази нарахування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів. Обґрунтовано, що декілька етапів реформи системи управління лісовими ресурсами (укрупнення державних лісових господарств, корпоратизація лісового господарства, приватизація переробних підрозділів державних лісових господарств), а також воєнні та євроінтеграційні виклики, що стоять перед лісовим господарством, вимагають формування сучасної інституційно-методологічної платформи оподаткування лісових ресурсів, яка закладе стимули для постійних лісокористувачів підвищувати комплексність використання лісових ресурсів, а також дасть змогу забезпечувати формування спеціальних фондів розвитку лісового господарства в структурі бюджетів різного таксономічного рівня.

It is determined that the effective involvement of the forest component of Ukraine's natural wealth in economic circulation is directly related to the existence of a modern system of forest resource taxation, which will ensure an equivalent distribution of forest resource rent arising from the action of natural factors in the cultivation of forest crops, as well as from the embodied costs of the State and previous generations of local residents in the implementation of forestry and forest protection measures. It is established that a key component of the forest resources taxation system is the rent regulation of special forest use, which provides for the establishment of rent rates for timber harvested in the course of felling for primary use and other forestry and forest protection measures, side forest uses, secondary forest materials and the use of valuable properties of forests. Studies have shown that for an extended period, the system of taxation of forest resources was characterized by excessive simplification and unification of the set of instruments, which did not provide a set of incentives to increase the complexity of using forest resource potential. It is found that the 'bottleneck' of forest resources taxation is a large variation gap between the rates of rent for large and medium-sized commercial wood, which motivates permanent forest users to maximize the harvesting of medium-sized commercial wood by expanding the area of thinning and sanitary felling to narrow the base for calculating the rent for special use of forest resources. It is substantiated that several stages of the reform of the forest resources management system (consolidation of state forestry enterprises, corporatization of forestry, privatization of processing units of state forestry enterprises), as well as military and European integration challenges facing forestry, require the formation of a modern institutional and methodological platform for taxation of forest resources. It will incentivize permanent forest users to increase the complexity of using forest resources. It will also allow the formation of special funds for forestry development in the budgets of different taxonomic levels.

Ключові слова: оподаткування, рентна плата, рентне регулювання, лісові ресурси, постійні лісокористувачі, публічні бюджети, спеціальні фонди розвитку лісового господарства.

Key words: taxation, rent, rent regulation, forest resources, permanent forest users, public budgets, special forestry development funds.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Лісові ресурси є вагомою складовою природного багатства України. У багатолісних регіонах саме лісові ресурси виступають ключовим чинником місцевого комплексоутворення. У таких регіонах результативне залучення лісових ресурсів у відтворювальний процес виступає необхідною умовою зміцнення господарської самодостатності. Результативне залучення лісових ресурсів у господарський обіг напряму пов'язане з наявністю сучасної системи оподаткування лісових ресурсів, яка забезпечить еквівалентне вилучення та розподіл лісоресурсної ренти, котра виникає внаслідок дії природничих чинників при вирощуванні лісових культур, а також внаслідок уречевлених затрат держави та попередніх поколінь місцевих жителів з метою нарощення лісової біомаси. Тривалий період система оподаткування лісових ресурсів відзначалася надмірною спрощеністю та уніфікованістю, що не заклало комплексу сти-

мулів щодо комплексного використання лісоресурсного потенціалу. Прикметною рисою оподаткування лісових ресурсів було те, що набір фіскальних інструментів, в першу чергу рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, був зорієнтований на вилучення частини лісоресурсної ренти на користь публічних бюджетів при заготівлі деревини. Водночас використання корисних властивостей лісів не отримувало належного інституційного забезпечення для запровадження інструментів податкового регулювання.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Формування сучасної інституційно-методологічної платформи оподаткування лісових ресурсів має передбачати критичне переосмислення авторських підходів щодо диверсифікації інструментів вилучення лісоресурсної ренти, які були сформульовані у попередні роки [2—7; 9]. Також формування такої платформи має враховувати комплекс викликів, які детермінуються російською збройною агресією, по-

глибленням децентралізації та імплементацією ключових конвенцій лісівничого спрямування у комплексний регуляторний механізм лісогосподарювання в Україні. В основі інституту рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів лежить коренева плата за деревину. Саме таку плату В. Холявка розглядає інструментом лісової політики і екологізації лісового сектора економіки [9].

Також значною резонансністю відзначаються підходи щодо рівня еквівалентності вилучення лісоресурсної ренти. На думку Ю. Марчука, квінтесенцією високого рівня рентної спрямованості системи фіскального регулювання діяльності постійних лісокористувачів є значний обсяг та висока частка рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в структурі сплачених податків, зборів та обов'язкових платежів державними лісовими господарствами [7, с. 52]. У той же час нарощення лісоресурсного потенціалу потребує великого часового проміжку, а також уречевлених затрат держави та декількох поколінь місцевих жителів на здійснення комплексу лісогосподарських та лісоохоронних заходів, необхідних для забезпечення необхідної повноти насаджень основних лісоутворюючих порід. Тому рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів як основна форма вилучення лісоресурсної ренти має виступати ключовим елементом всієї системи фіскального регулювання лісогосподарювання.

Більш критично стосовно збалансованості системи оподаткування лісових ресурсів, яка тривалий період функціонувала в Україні, підійшов А. Карпук. На його переконання, податкове регулювання господарського освоєння лісоресурсного потенціалу містить ряд суперечливих моментів, пов'язаних як з ідентифікацією реальної бази стягнення рентної плати за спеціальне лісокористування, так і з диференціацією ставок плати за використання деревних порід різної цінності. Невисокі ставки попенної плати тривалий період були одним із каталізаторів еколого-деструктивного ресурсомісткого лісокористування. Це стало однією з основних причин недоотримання значних обсягів доходів місцевих бюджетів у багатолісних районах України [4, с. 10]. На даному етапі саме надмірна диференціація ставок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів виступає тим чинником, котрий мотивує постійних лісокористувачів штучно звужувати базу нарахування вказаного фіскального інструменту, а також культивує ресурсовиснажливі тенденції у господарському освоєнні лісоресурсного потенціалу.

Високим рівнем системності стосовно розгляду застосування інституту рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів як ключового елементу оподаткування лісових ресурсів відзначається авторське бачення О. Дзюбенка. Він стверджує, що чим ефективніше здійснюються лісогосподарські заходи, тим вищим є приріст деревної маси, оптимальнішою повнота насаджень, що кумулятивним чином відображається на величині утворення лісоресурсної ренти. Величина утворення лісоресурсної ренти також залежить від потенціалу недеревних лісових ресурсів, що визначає обсяги заготівлі другорядних лісових матеріалів та побічного лісокористування. Отже, постає проблема у формуванні фіскального інструментарію вилучення лісоресурсної

ренти та її цільового використання з метою нарощення обсягів інвестиційно-інноваційного забезпечення відтворення лісових екосистем [3, с. 8—9]. Тобто підхід О. Дзюбенка пов'язує результативність оподаткування лісових ресурсів, в першу чергу через інститут рентної плати за спеціальне використання, з цільовим використанням даного виду природно-ресурсної ренти, котра акумулюється у бюджетах різного таксономічного рівня. Таке цільове використання стане можливим за умови концентрації частини рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у спеціальних фондах розвитку лісового господарства, котрі формуються у публічних бюджетах різного таксономічного рівня.

Водночас системні інституційні перетворення у сфері лісового господарства, зокрема корпоратизація сектору державних лісових господарств, відокремлення лісового господарства та деревообробки, децентралізація управління лісовими ресурсами, а також підвищення вагомості екосистемних послуг, котрі продукуються лісовими біогеоценозами, у виробництві продукції, робіт та послуг лісового господарства потребують формування сучасної інституційно-методологічної платформи оподаткування лісових ресурсів.

ЦІЛІ СТАТТІ

Метою статті є ідентифікація суб'єктно-об'єктної бази та виявлення суперечностей формування інституційно-методологічного забезпечення оподаткування лісових ресурсів в Україні з врахуванням наслідків поглиблення інституційних трансформацій у лісовому секторі національного господарства та глобальних трендів комерціалізації екосистемних послуг, що продукуються лісовими біогеоценозами.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Лісові ресурси виступають важливим детермінантом соціально-економічного розвитку та нарощення асиміляційної місткості територій. Ключовими характеристиками лісових ресурсів виступають також їх вагома роль у зміцненні господарської самодостатності та обороноздатності країни, а також важливість у повоєнному відновленні національної економіки, оскільки важливо, щоб усі сектори суспільства були включені в процес фінансового забезпечення миру та справедливості, щоб забезпечити стабільність, мир і справедливість для всіх громадян України [10, с. 91]. Лісові ресурси, зокрема, формують ресурсну базу для виробництва будівельних матеріалів, а також "зелених" будівельних конструкцій. Відправним пунктом результативності розширеного відтворення та господарського освоєння лісоресурсного потенціалу і переробки деревини виступає модель оподаткування лісових ресурсів як сукупність податкових та неподаткових інструментів фіскального впливу на функціонування лісопродуктових ланцюгів.

Основу інституційно-методологічної платформи оподаткування лісових ресурсів складає система рентного регулювання спеціального використання лісових ресурсів (рис. 1). Рентне регулювання лісокористування передбачає встановлення ставок рентної плати за використання окремих складових лісоресурсного потенціалу. Згідно Податкового кодексу України [8] рентна

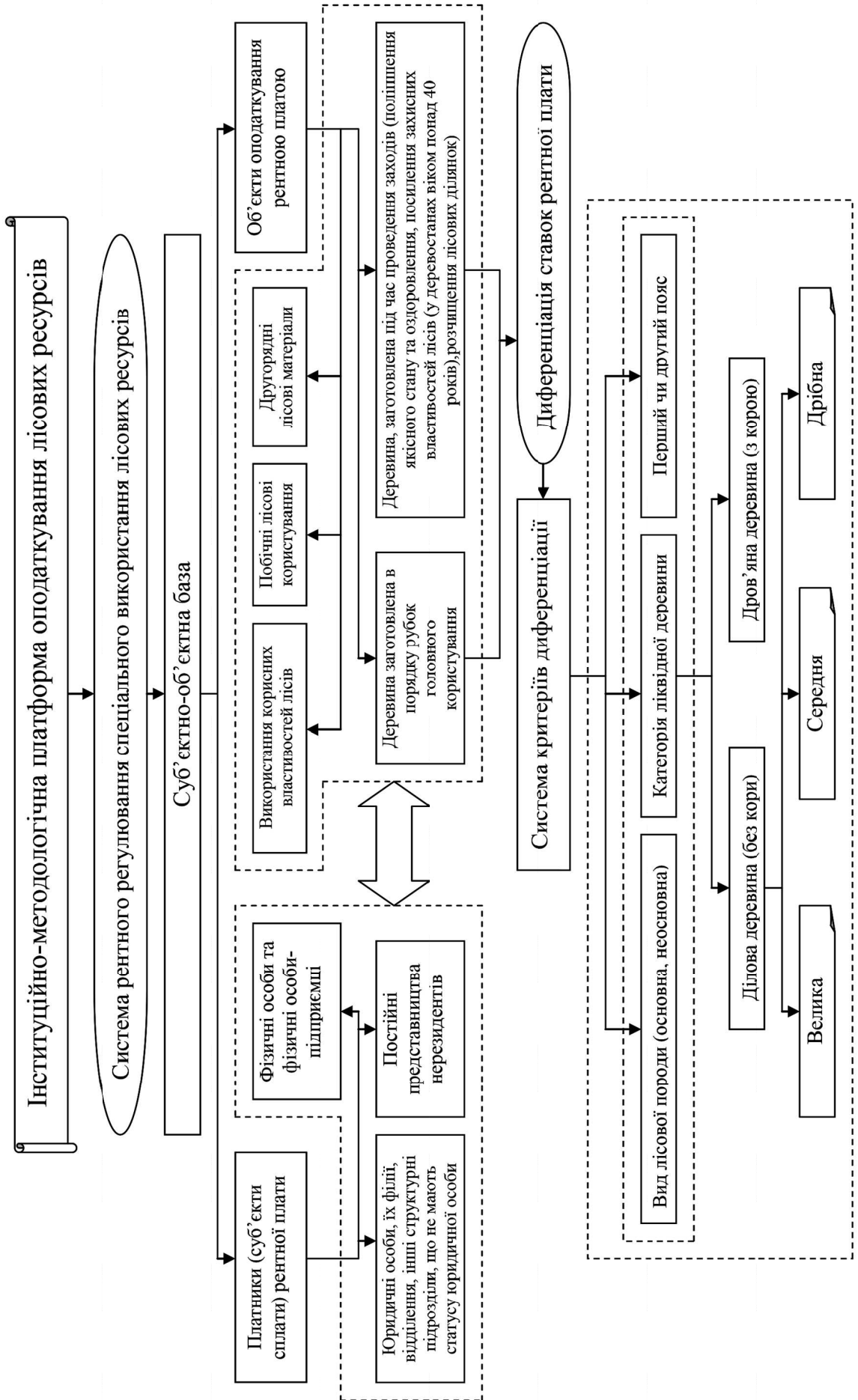

Рис. 1. Інституційно-критеріальні засади оподаткування лісових ресурсів в Україні

Джерело: побудовано автором на основі вітчизняного законодавства [8].

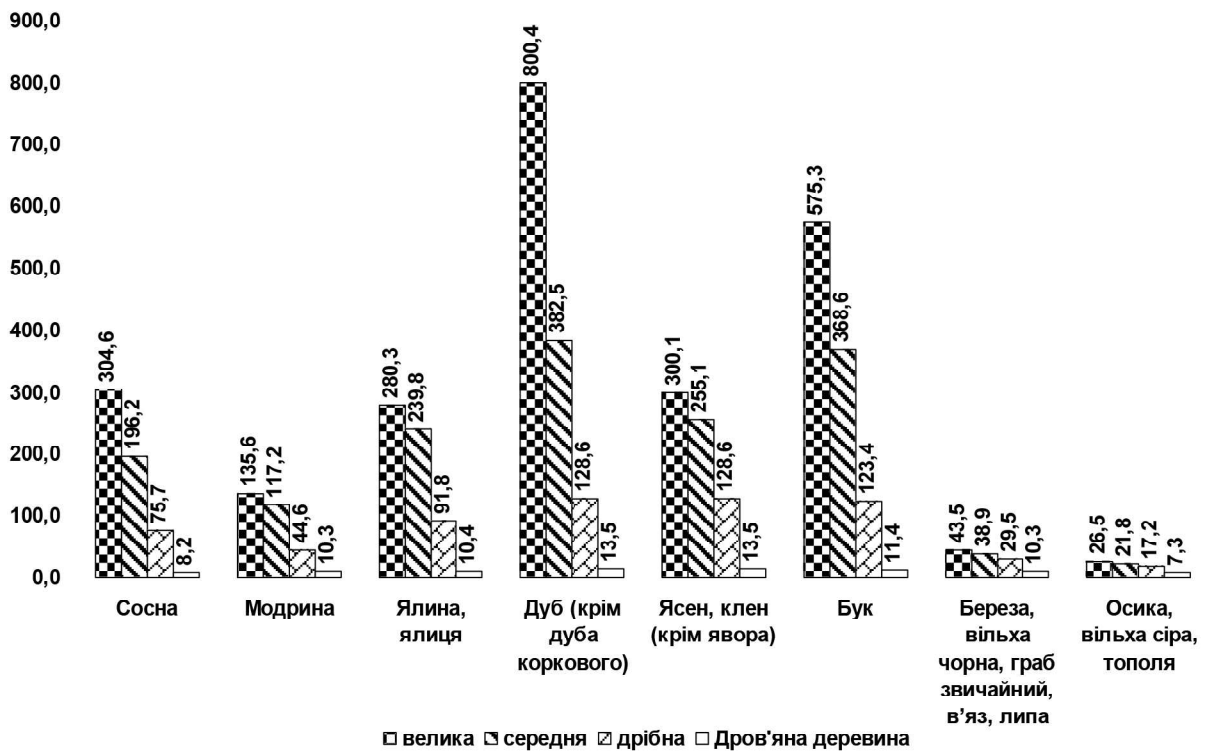

Рис. 2. Ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів за заготівлю деревини основних лісових порід у першому поясі лісів на 21.01.2025 року, грн/куб.м.

Джерело: побудовано на основі Податкового кодексу України.

плата за спеціальне використання лісових ресурсів нараховується за деревину, заготовлену в порядку рубок головного користування, а також за деревину, заготовлену під час проведення заходів (поліпшення якісного стану та оздоровлення, посилення захисних властивостей лісів (у деревостанах віком понад 40 років), розчищення лісових ділянок). В останні роки у зв'язку з недостатньо високою часткою стиглих деревостанів у віковій структурі лісового фонду, заготівля деревини під час проведення лісгосподарських та лісоохоронних заходів також стає вагомими об'єктом нарахування і стягнення рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Об'єктами нарахування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів виступають також другорядні лісові матеріали, побічні лісові користування, а також використання корисних властивостей лісів. Розбудова в окремих регіонах України мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури створює додаткові можливості для розширення масштабів оподаткування корисних властивостей лісів, які використовуються для надання широкого спектра послуг, пов'язаних з фізичною та психологічною реабілітацією громадян України, котрі постраждали внаслідок російської збройної агресії.

Платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів виступають юридичні особи, якими на даний момент є комунальні лісові господарства, оскільки державні лісові господарства під час корпоративізації лісового сектора були трансформовані у філії Державного підприємства "Ліси України" і були позбавлені статусу юридичної особи. Виходячи з таких інституційних трансформацій, платниками рентної

плати за спеціальне використання лісових ресурсів поряд з юридичними особами виступають їх філії, відділення, інші структурні підрозділи, що не мають статусу юридичної особи. Платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів є також фізичні особи, а також фізичні особи-підприємці, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу (лісорубного квитка або лісового квитка) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами. Платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів виступають і постійні представництва нерезидентів.

Ключовим елементом системи рентного регулювання спеціального використання лісових ресурсів виступає диференціація ставок рентної плати за деревину, заготовлену в порядку рубок головного користування та здійснення лісгосподарських та лісоохоронних заходів. В основі такої диференціації лежить система критеріїв: вид лісової породи (основна, неосновна), категорія ліквідної деревини (ділова, дров'яна), пояс (перший чи другий). Найвищим рівнем диференціації відзначаються ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів при заготівлі ділової деревини, оскільки вони значно різняться за велику, середню та дрібну деревину.

Ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів за велику, середню та дрібну ділову деревину та дров'яну деревину різняться в розрізі першого та другого поясів (рис. 2 та 3). До першого поясу належать усі ліси, за винятком лісів Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і лісів

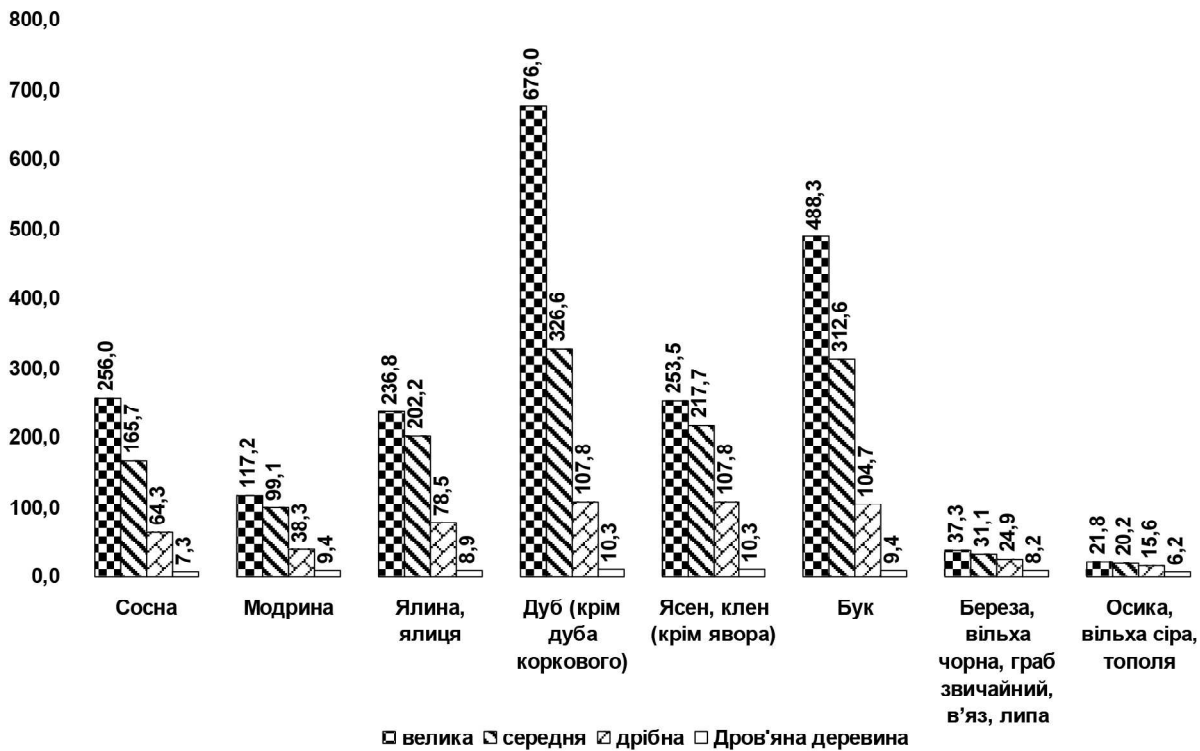

Рис. 3. Ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів за заготівлю деревини основних лісових порід у другому поясі лісів на 21.01.2025 року, грн/куб.м.

Джерело: побудовано на основі Податкового кодексу України.

гірської зони Львівської області. До другого поясу належать ліси Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей і ліси гірської зони Львівської області [8].

І по першому, і по другому поясу спостерігаються значні розриви між ставками рентної плати за тверді та м'які породи ділової деревини. Також має місце великий варіаційний розрив між ставками рентної плати за велику та середню ділову деревину, що спонукає постійних лісокористувачів максимізувати заготівлю середньої ділової деревини, тобто розширювати площі прохідних рубок, щоб звузити базу нарахування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів. Також в останнє десятиліття спостерігаються масові прецеденти розширення площі санітарних рубок у деревостанах більше 40 років (в окремі періоди більше половини сукупної заготівлі деревини було отримано за рахунок здійснення санітарних рубок). Це підриває потенціал забезпечення необхідної повноти насаджень та приросту деревної біомаси основних лісоутворюючих порід у віці стиглості та згортає площу здійснення рубок головного користування.

Декілька етапів реформи системи управління лісовими ресурсами (перший етап — укрупнення державних лісових господарств, другий етап — корпоратизація лісового господарства (створення на базі сектору державних лісових господарств Державного підприємства "Ліси України"); третій етап — приватизація переробних підрозділів державних лісових господарств), а також воєнні та євроінтеграційні виклики, що стоять перед лісовим господарством, потребують формування сучасної інституційно-методологічної платформи оподаткування лісових ресурсів, яка закладе стимули

для постійних лісокористувачів підвищувати комплексність використання лісових ресурсів, а також забезпечуватиме формування спеціальних фондів розвитку лісового господарства в структурі бюджетів різного таксономічного рівня.

Фундаментальною передумовою трансформації системи оподаткування лісових ресурсів в Україні у короткостроковій перспективі має виступати формування сучасної моделі фіскального регулювання лісогосподарування в цілому. Така модель має передбачати, з однієї сторони, зниження фіскального, зокрема податкового, тягаря на сектор лісових господарств, а з другої — диверсифікацію методів та інструментів фіскальних вилучень частини доданої вартості та лісоресурсної ренти сектора споживачів усього спектра екосистемних послуг, котрі продукуються лісовими біогеоценозами й стосуються отримання додаткової вигоди й у частині максимізації виробництва готової продукції, виконання робіт і надання послуг, і в частині упередження природно-екологічних і техногенно-екологічних збитків [1, с. 151].

Тобто ліквідація наявних великих розривів у ставках рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів за велику і середню ділову деревину через їх зближення, щоб усунути мотиви постійним лісокористувачам штучно звужувати базу оподаткування лісових ресурсів, має супроводжуватися інституціоналізацією податкових регуляторів екосистемних послуг (рекреаційної, агролісомеліоративної, вуглецеводепонуючої, киснепродукуючої), які продукуються лісовими біогеоценозами. Комерціалізація екосистемних послуг в умовах обмеження запасів стиглих деревостанів потенційно виступає засобом забезпечення прийняттого рівня

капіталізації лісового господарства, що створює додаткові можливості для посилення вагомості даної ланки природно-ресурсного сектора у регіональному комплексотворенні.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підвищення результативності залучення лісової складової природного багатства України у відтворювальний процес напряду залежить від наявної системи оподаткування лісових ресурсів. Ключовою складовою системи оподаткування лісових ресурсів виступає рентне регулювання спеціального лісокористування, яке передбачає встановлення ставок рентної плати за деревину, заготовлену в порядку рубок головного користування та здійснення інших лісогосподарських і лісоохоронних заходів, побічні лісові користування, другорядні лісові матеріали та використання корисних властивостей лісів. Прикметною рисою рентного регулювання спеціального використання лісових ресурсів є наявність значних розривів між ставками рентної плати за велику та середню ділову деревину, що мотивує постійних лісокористувачів розширювати площі заготівлі середньої ділової деревини в порядку прохідних та санітарних рубок, а це підриває потенціал забезпечення необхідної повноти насаджень та нарощення лісової біомаси у віці стиглості деревостанів. Тому першочергового значення набуває усунення значних розривів між ставками рентної плати за велику і середню ділову деревину, щоб усунути рецидиви штучного звуження постійними лісокористувачами бази нарахування рентних платежів. Паралельно має здійснюватися урізноманітнення інструментів податкового регулювання екосистемних послуг, котрі продукуються лісовими біогеоценозами, що дасть можливість забезпечити прийнятний рівень фіскальної віддачі лісокористування навіть за умови обмеженості стиглих деревостанів.

Література:

1. Голян В., Марчук Ю., Погуляйко Ю., Матрунчик Д., Дзюбенко О. Формування сучасної моделі фіскального регулювання лісогосподарювання як важлива передумова інноваційної трансформації лісового сектора України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. № 3 (56). С. 139—155.
2. Голян В.А., Шубалий О.М. Трансформація системи фінансових відносин у лісовому секторі на засадах бюджетної економії та самоокупності. *Фінанси України*. 2015. № 12. С. 81—93.
3. Дзюбенко О.М. Фіскальний інструментарій вилучення лісоресурсної ренти в системі інвестиційно-інноваційного забезпечення відтворення лісових екосистем. *Агросвіт*. 2017. № 23. С. 8—17.
4. Карпук А. Податкове регулювання лісокористування в сучасних умовах: волинські реалії та перспективи. *Агросвіт*. 2011. № 16. С. 10—13.
5. Карпук А. Фіскальне регулювання лісокористування: пріоритети диференціації та диверсифікації. *Економіст*. 2012. № 7. С. 52—54.
6. Котляревська Н. Вдосконалення оподаткування спеціального використання лісових ресурсів. *Вісник ТНЕУ*. 2008. № 4. С. 66—75.

7. Марчук Ю.М. Еквівалентне вилучення лісоресурсної ренти як важлива складова фінансово-економічного механізму лісогосподарювання в умовах децентралізації. *Агросвіт*. 2018. № 22. С. 47—54.

8. Податковий кодекс України. Документ №2755-VI. Редакція від 21.01.2025. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

9. Холявка В.З. Коренева плата за деревину: інструмент лісової політики і екологізації лісового сектора економіки. Монографія. Львів. ЛА "Піраміда". 2005. 240 с.

10. Швець Н., Коваленко Ю., Костюк В., Чала В., Романчукевич В., Бабенко А. Фінансове забезпечення миру та справедливості в Україні в контексті досягнення Цілей сталого розвитку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. № 1 (60). С. 82—93.

References:

1. Holian, V., Marchuk, Yu., Pohuliajko, Yu., Matrunchyk, D. and Dziubenko, O. (2024), "Forming a modern model of forest management fiscal regulation as important prerequisite for innovative transformation of forest sector in Ukraine", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3 (56), pp. 139—155.
2. Holian, V.A. and Shubalyj, O.M. (2015), "Transformation of the system of financial relations in the forest sector on the basis of budgetary economy and self-sufficiency", *Finansy Ukrainy*, vol. 12, pp. 81—93.
3. Dzyubenko, O. (2017), "Fiscal tools for collection of forest resource rent in the system of investment and innovative support for the reforestation of forest ecosystems", *Agrosvit*, vol. 23, pp. 8—17.
4. Karpuk, A. (2011), "Tax regulation of forest management under the modern conditions: Volyn realities and prospects", *Ahrosvit*, vol. 16, pp. 10—13.
5. Karpuk, A. (2012), "Fiscal regulation of forest management: priorities of differentiation and diversification", *Economist*, vol. 7, pp. 52—54.
6. Kotlyarevs'ka, N. (2008), "Improvement of the taxation of the special use of forest resources", *Visnyk TNEU*, vol. 4, pp. 66—75.
7. Marchuk, Yu. (2018), "Equivalent withdrawal of forest resource rent as an important component of the financial and economic mechanism of forestry in the context of decentralization", *Agrosvit*, vol. 22, pp. 47—54.
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed 15 March 2025).
9. Kholyavka, V.Z. (2005), *Koreneva plata za derevynu: instrument lisovoyi polityky i ekolohizatsiyi lisovoho sektora ekonomiky* [The stumpage price for wood: an instrument of forest policy and ecologization of the forest sector of the economy], LA "Piramida", L'viv, Ukraine.
10. Shvets', N., Kovalenko, Yu., Kostiuk, V., Chala, V., Romanchukevych, V. and Babenko, A. (2025), "Financial provision of peace and justice in Ukraine in the context of achieving the sustainable development goals", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 1 (60), pp. 82—93.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2025 р.